

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 20897/2023
18.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Момчило Ковачевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Нишу, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Нишу Гж 462/23 од 24.04.2023. године, у седници одржаној 18.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Вишег суда у Нишу Гж 462/23 од 24.04.2023. године, у одбијајућем делу.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 19502/21 од 27.10.2022. године усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да му на име накнаде материјалне штете због изгубљене зараде због неоснованог лишења слободе исплати износ валоризован стопом законске затезне камате од 212.697,97 динара као и законску затезну камату на износ од 102.279,60 динара почев од дана пресуђења 27.10.2022. године до коначне исплате, док је захтев у делу исплате камате почев од 04.07.2022. године, као дана вештачења, до 27.10.2022. године одбијен и обавезана тужена да тужиоцу исплати износ од 190.954,00 динара на име трошкова парничног поступка.

Пресудом Вишег суда у Нишу Гж 462/23 од 24.04.2023. године, преиначена је првостепена пресуда у усвајајућем делу става првог изреке и у ставу другом изреке, тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да му на име накнаде материјалне штете због изгубљене зараде због неоснованог лишења слободе исплати износ од 68.186,45 динара са законском затезном каматом почев од 27.10.2022. године као дана пресуђења до коначне исплате, док је тужбени захтев од досуђеног износа па до траженог износа од 212.694,97 динара са законском затезном каматом почев од 27.10.2022. године до исплате, одбијен, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 171.068,00 динара и обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова жалбеног поступка исплати износ од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у одбијајућем делу ревизију је благовремено изјавио тужилац.

Испитујући побијану пресуду у границама прописаним чланом 408. ЗПП у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија тужиоца дозвољена, будући да је побијаном пресудом одлучено у спору чија вредност сходно члану 30. став 1. ЗПП износи укупно 449.194,97 динара, па се не ради о спору мале вредности, али је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 383. став 3. и 4. ЗПП на коју се ревизијом указује, обзиром да је другостепени суд из чињенице које је утврдио судски вештак извео другачији закључак о висини штете коју је тужена дужна накнадити тужиоцу. На овакво поступање другостепени суд је овлашћен одредбом члана 394. тачка 3. ЗПП, па другостепени суд није учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 383. став 3. и 4. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је решењем Општинског суда у Нишу Ки 173/07 од 10.02.2007. године одређен притвор који се рачуна од 08.02.2007. године, а који притвор је укинут решењем истог суда под истим бројем од 22.03.2007. године када је тужилац и пуштен из притвора. Правноснажном пресудом Основног суда у Нишу К 148/16 од 11.01.2017. године према тужиоцу је одбијена оптужба за кривично дело које му је стављено на терет у овом кривичном поступку. Тужилац је боравио у притвору 43 дана. У време када му је одређен притвор тужилац је био запослен у НИС АД Нови Сад, НИС – Петрол Југопетрол ПО Ниш, који послодавац га је решењем од 20.02.2007. године привремено удаљио са рада почев од 08.02.2007. године па све док притвор траје, за које време му је припадала накнада зараде у висини од 1/3 делова основне зараде. Према извештају послодавца, на коме је заснован налаз и мишљење судског вештака, тужиоцу је у фебруару 2007. године исплаћена нето зарада за 40 радних сати до одласка у притвор, а у марту за остварених 48 радних часова по изласку из притвора, а за време боравка у притвору тужиоцу није исплаћена зарада уопште, па ни припадајућа 1/3 зараде. За расположив фонд од 160 радних сати за фебруар 2007. године тужиоцу није исплаћена зарада за 120 радних сати што износи 47.118,00 динара, а за март 2007. године од расположивог фонда од 178 радних сати тужиоцу није исплаћена зарада за 128 радних сати, што укупно износи 102.279,60 динара.

На основу овако утврђеног чињеничног стања и позивом на одредбе члана 154. став 1, 155, 185, 186. и 189. Закона о облигационим односима (ЗОО) првостепени суд је закључио да тужиоцу поред неисплаћене зараде за фебруар и март 2007. године од 102.279,60 динара припада и валоризован месечни износ досуђеног износа од задњег дана у месецу за претходни месец па до дана вештачења што обрачунато износи 212.694,97 динара јер је исплатом валоризованих месечних износа неисплаћених зарада тужиоцу накнађена потпуна штета коју је претрпео услед одређивања притвора од стране тужене.

Другостепени суд је прихватио становиште првостепеног суда да је тужена у обавези да тужиоцу накнади претрпљену материјалну штету на име неисплаћене зараде, а сходно члану 584. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку, али је применом одредби чланова 168. и 169., а у вези чланова 165. и 166. Закона о раду закључио да је тужена у обавези да тужиоцу исплати накнаду 2/3 зараде која му није исплаћена за фебруар и март 2007. године, а што обрачунато износи 68.186,45 динара (2/3 од 102.279,60 динара) за коју штету је одговорна тужена као орган који је одредио притвор, па је применом одредби чланова 155. и 278. став 2. Закона о облигационим односима одбио захтев за исплату валоризованог износа неисплаћених зарада и исплату 1/3 зараде која тужиоцу није исплаћена од стране послодавца, за коју штету тужена не одговара, те је у том делу преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

Правно становиште другостепеног суда као правилно прихвата и Врховни суд.

Наиме, када је у питању одмеравање накнаде материјалне штете за изгубљену зараду мора се поћи од посебних прописа којима је уређено питање накнаде штете због неоснованог лишења слободе, али и од прописа о радним односима.

Одредбом члана 584. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 62/21) (ЗКП) која се у конкретном примењује обзиром да је правноснажном пресудом Основног суда у Нишу К 148/16 од 11.01.2017. године одбијена оптужба према тужиоцу за извршење кривичног дела које му се у овом поступку стављало на терет и када је тужилац и стекао право на накнаду штете од тужене, прописано је да се неосновано лишеним слободе сматра лице које је било лишено слободе, а није дошло до покретања поступка, или је правноснажним решењем поступак обустављен и оптужба одбијена, или је поступак правноснажно окончан одбијајућом или ослобађајућом пресудом.

Одредбом члана 165. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 24/05 ... 95/18) прописано је да запослени може да буде привремено удаљен са рада ако је против њега започето кривично гоњење у складу са законом због кривичног дела учињеног на раду или у вези са радом (став 1. тачка 1.) док је одредбом члана 168. став 2. истог закона прописано да накнада зараде за време привременог удаљења са рада у смислу члана 166. овог Закона, исплаћује се на терет органа који је одредио притвор, док је одредбом члана 169. став 1. тачка 1. прописано да запосленом за време привременог удаљења са рада у смислу члана 165. и 166. овог Закона припада разлика између износа накнаде зараде примљене по основу члана 168. овог Закона и пуног износа основне зараде ако кривични поступак против њега буде обустављен правноснажном одлуком или правноснажном одлуком буде ослобођен оптужбе или је оптужба против њега одбијена, али не због ненадлежности.

Из ових законских одредби произилази да је обавеза послодавца на исплату дела зараде која је запосленом обустављена због удаљавања са рада услед одређивања притвора супсидијерна у односу на обавезу коју тужена има у смислу члана 584. ЗКП, с обзиром да се зарада због удаљења са рада исплаћује на терет органа који је одредио притвор. То даље значи да је одговорност тужене за накнаду штете ограничена на део зараде која није запосленом исплаћена услед удаљења са рада узрокованог неоснованим лишењем слободе, а да накнада зараде која је лицу неосновано лишеном

слободе послодавац није исплатио а на коју се обавезао решењем о привременом удаљењу од рада или евентуално накнада потпуне штете пада на терет послодавца у смислу члана 169. Закона о раду. Стога је правилан закључак другостепеног суда да је тужена одговорна само за штету коју је тужилац претрпео због неисплаћивања 2/3 дела зараде за време док је привремено удаљен са посла, а не и за исплаћивање накнаде зараде у висини од 1/3 дела основне зараде, на чију исплату се решењем о привременом удаљењу са посла обавезао послодавац тужиоца.

Како се о висини штете на коју тужилац има право одлучује применом наведених одредби Законика о кривичном поступку и Закона о раду, те како је оценом налаза и мишљења вештака утврђен износ зараде која тужиоцу није исплаћена за време док је боравио у притвору, а која износи 102.279,60 динара, то је правилно другостепени суд обавезао тужену да тужиоцу исплати 2/3 овог износа на име зараде која тужиоцу није исплаћена због неоснованог лишења слободе заједно са припадајућом каматом од доношења одлуке у смислу члана 189. Закона о облигационим односима, док је у преосталом делу за накнаду претпрљене штете одговоран тадашњи послодавац тужиоца, а не тужена. Ово из разлога што тужена одговара само за накнаду штете у висини дела зараде неисплаћеног услед удаљења са рада узрокованог неоснованим лишењем слободе, а не и штетом коју је тужени као запослени претрпео услед непоступања свог послодавца по одредбама Закона о раду и решења о привременом удаљењу са рада. Стога су супротни наводи ревизије тужиоца неосновани.

Правилна је и одлука о трошковима поступка јер је донета правилном применом одредби члана 153. и 154. ЗПП, а обзиром на успех тужиоца у спору.

Са свега изнетог на основу члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**